

PREZENTACJA OZNACZENIA CMENTARZA ŻYDOWSKIEGO W OLSZTYNIE

Posted on 13 kwietnia 2023

W Olsztynie odbyła się ceremonia prezentacji oznakowania cmentarza żydowskiego, który znajduje się przy żydowskim domu pogrzebowym, projektu Ericha Mendelshona. Oznaczenie powstało w ramach Programu oznakowania cmentarzy żydowskich na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, realizowanego przez Narodowy Instytut Dziedzictwa.

Program „Oznakowanie cmentarzy żydowskich na terenie Rzeczypospolitej Polskiej”

Z inicjatywy Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Narodowy Instytut Dziedzictwa realizuje [program „Oznakowanie cmentarzy żydowskich na terenie Rzeczypospolitej Polskiej”](#). Głównym celem Programu jest identyfikacja i upamiętnienie cmentarzy żydowskich, materialnego śladu obecności społeczności żydowskiej na ziemiach polskich – odnalezienie miejsc w których się znajdują, opisanie ich i docelowo oznakowanie.

We współpracy z Wojewódzkimi Konserwatorami Zabytków, Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN, Związkiem Gmin Wyznaniowych Żydowskich w RP, Żydowskim Instytutem Historycznym oraz Fundacją Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego, NID opracował program weryfikacji terenowej cmentarzy żydowskich, na podstawie którego wykonano szczegółową inwentaryzację na terenie całej Polski. Wspólnie wypracowano także procedurę oznakowania cmentarzy. Powstał znak graficzny przygotowany do potrzeb Programu – tablica w formie macewy z inskrypcją w języku polskim i hebrajskim. Na tablicy jest umieszczony kod QR, który prowadzi do strony zabytek.pl, gdzie znajduje się informacja na temat danego cmentarza i społeczności żydowskiej. Informacje są dostępne w trzech językach – polskim, angielskim i hebrajskim.

Dotychczas podczas wizji terenowych i ogólnych kwerend potwierdzano lokalizację 1160 cmentarzy, z czego fizycznie oznakowano 36 obiektów. Specjaliści Narodowego Instytutu Dziedzictwa oszacowali stan zachowania obiektów, określili czytelność historycznych granic oraz istnienie elementów upamiętniających.

Cmentarz żydowski przy domu oczyszczenia projektu Ericha Mendelsohna

13 kwietnia w ramach organizowanych przez Narodowy Instytut Dziedzictwa obchodów Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków

w województwie warmińsko-mazurskim, odbyła się uroczystość oznakowania starego cmentarza żydowskiego przy domu oczyszczenia projektu Ericha Mendelsohna w Olsztynie.

Jak podkreśliła dr hab. Monika Bogdanowska, zastępca dyrektora Narodowego Instytutu Dziedzictwa, Program realizowany przez NID, to okazja do propagowania informacji o cmentarzach i innych obiektach kultury żydowskiej:

– Program identyfikacji i oznakowania cmentarzy żydowskich na terenie Rzeczypospolitej Polskiej jest okazją do upowszechniania informacji o cmentarzach żydowskich i innych obiektach kultury żydowskiej w Polsce oraz organizowania akcji edukacyjnych służących wypracowywaniu mechanizmów ich ochrony z udziałem lokalnych społeczności.

Przy tej okazji dyrektor Bogdanowska nawiązała do zbliżającego się międzynarodowego święta zabytków:

– Piękno zabytków w Polsce, to nie tylko efekt pracy służb konserwatorskich. Bardzo istotne jest też społeczne zaangażowanie. Niech przypadający na 18 kwietnia Międzynarodowy Dzień Ochrony Zabytków będzie okazją, do wdzięczności wszystkim tym, którzy dbają o zabytki, a wśród nich o stare cmentarze żydowskie.

Cmentarz żydowski w Olsztynie został założony na początku XIX wieku. Z kolei na skraju terenu cmentarnego, na początku XX wieku, został wybudowany dom przedpogrzebowy (hebr. Bet Tahara - dom oczyszczenia) oraz mniejszy dom ogrodnika, przeznaczony dla opiekuna nekropolii. Oba budynki zaprojektował Erich Mendelsohn urodzony w Olsztynie, w zasymilowanej rodzinie żydowskiej - późniejszy światowej sławy architekt, twórca nurtu ekspresjonizmu (tzw. wieża Einsteina w Poczdamie) i wybitny architekt modernizmu (realizacje w ówczesnych Niemczech, w Anglii, Stanach Zjednoczonych, Izraelu). Jest to pierwsza i jedyna realizacja architekta w rodzinnym mieście. Więcej informacji na temat obiektów można znaleźć na stronie zabytek.pl.

Kolejna ceremonia prezentacji oznaczenia cmentarza żydowskiego odbędzie się 18 kwietnia w Łańcucie (woj. podkarpackie). W maju planowane są uroczystości w miejscowościach: Przysucha (woj. mazowieckie) oraz Zawiercie-Kromołów (woj. śląskie).

Ceremonia prezentacji oznakowania cmentarza żydowskiego została przeprowadzona w ramach realizowanego przez Narodowy Instytut Dziedzictwa programu „Oznakowanie cmentarzy żydowskich w Rzeczypospolitej Polskiej” finansowanego ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.